

РЕШЕНИЕ

№ 5

гр. София, 02.01.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 65 състав, в публично заседание на 06.12.2023 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Ванина Колева

при участието на секретаря Ирена Йорданова и при участието на прокурора Цветослав Вергов, като разгледа дело номер **9282** по описа за **2023** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.203 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс (АПК), вр. с чл. 285, ал.1 и чл.284 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража (ЗИНЗС).
Образувано е по искова молба с вх.№ 34342/28.09.2023 год., подадена от М. С. И., ЕГН: [ЕГН] от [населено място], Столична община, понастоящем лишен от свобода в Затворническо общежитие от закрит тип (ЗОЗТ) „К.“, с която предявява иск против Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ [населено място] към Министерство на правосъдието (ГДИН) за заплащане на обезщетение в размер на 500 лева за претърпени неимуществени вреди, представляващи безпокойство, страх, чувство на незащитеност, причинени от незаконосъобразни действия и бездействия на служителите на затворническата администрация при извършване на претърсване и обиск във 2-ро спално помещение на 4-та група на 13.09.2023г за времето от 21,00 часа до 22,00 часа, изразяващи се в разхвърляне по пода на спалното помещение на дрехите, снимките на децата, завивките и храната на ищеца и на останалите лишени от свобода и стъпването върху тези вещи от извършващите претърсването и обиска, както и несъставянето на протокол за обиск на личните вещи на ищеца, ведно със законната лихва върху тази сума, считано от 13.09.2023г. до окончателното й изплащане.

В молба от 05.12.2023г. ищецът излага подробни доводи за незаконосъобразност на извършените на 13.09.02023г. в спалното му помещение претърсване и обиск от

служители на ответника. Твърди, че начинът, по който са извършени претърсването и обискът, чрез разхвърляне по пода на личните му вещи – бельо, анцуг, чаршафи, календар със снимка на двете му деца, храната му, чрез стъпване от надзирателите върху личните вещи на ищеца и останалите лишени от свобода, обитаващи спалното помещение, представляват действия, уронващи човешкото достойнство и подлагат ищеца на изпитания, които надхвърлят в значителна степен по интензивност, неизбежното ниво на страдание от изпълнението на наказанието лишаване от свобода, като не съответстват на заложения в закона стандарт при извършването на действия по претърсване и обиск на лишени от свобода от служители на надзорно-охранителния състав.

В съдебно заседание ищецът поддържа иска, ангажира гласни и писмени доказателства, моли искът му да бъде уважен като основателен и доказан. Претендира разноски, съгласно представен списък.

Ответникът, Главна дирекция “Изпълнение на наказанията” (ГДИН), в писмен отговор изразява становище за допустимост на исковата молба, но счита същата за неоснователна и недоказана. Твърди, че не е налице неизпълнение на вменено от закона задължение от страна на ответника, което да ангажира отговорността, с което да се нарушава чл.3 ЗИНЗС. Твърди, че не са доказани твърдените неимуществени вреди, както и че такива не са настъпили. Представя писмени доказателства, свързани с извършеното на 13.09.2023г. претърсване и обиск във 2-ро спално помещение на 4-та група в ЗОЗТ “К.”. Моли съда да отхвърли като неоснователна исковата молба. Претендира юрисконсултско възнаграждение.

Представителят на Софийска градска прокуратура изразява становище за неоснователност и недоказаност на исковата претенция и моли да бъде отхвърлена.

Като доказателства по делото са приети представените от ответника докладни записки от служителите на ответника, участвали при претърсването и обиска, протоколи и обяснения на лишените от свобода, обитаващи претърсеното спално помещение.

От така събраните доказателства се установява от фактическа страна, че ищецът М. С. И. е осъден на “лишаване от свобода” и изтърпява наказанието си в ЗОЗТ “К.” към С. централен затвор, 4-та група, 2-ро спално помещение. На 13.09.2023г. в 21 часа в спалното му помещение било извършено претърсване и обиск, при който са намерени мобилен телефон, и полиетиленово пликче с тревиста маса, собственост на Г. В. И.. В последствие е установено, че тревистата ма са е чай, за което е представено и постановление за прекратяване на бързо производство от 19.09.2023г., издадено от прокурор при СРП.

Според докладна записка рег. № 10163 от 09.11.2023г. от инспектор Д. Г. А., главен надзирател I степен в ЗОЗТ “К.” към затвора [населено място], на 13.09.2023 г. в 21 часа, след получена информация, че във 2-ро спално помещение на 4-та група има неразрешени вещи – телефон, разпоредил да бъде извършено претърсване на помещението и личен обиск на лишените от свобода в него. Претърсването се извършило в присъствието и под ръководство на инсп. А.. При него бил открит един мобилен телефон и един брой топче, увито в зелен полиетилен с диаметър около 4 см., съдържащо зеленикава растителна маса, със съмнения за наркотично вещество. Според изложеното в докладната записка, претърсването протекло спокойно и съгласно установените правила, без признаци на конфронтация и физически контакт. Единствено М. И. твърдял, че инсп. А. се опитвал да го набеди умишлено, че откритият телефон е негов, искал да се свърже с адвоката си, но след като не успял, се

свързал със съпругата си. В следствие за собственик на намерените вещи се признал лишеният от свобода Г. И..

В докладна записка (ДЗ) № 1411/08.11.2023г. от мл. експерт К. М. Б., командир на 2-ро отделение в ЗОЗТ “К.” е посочено, че претърсването на 13.09.2023г. било извършено съгласно правилата и не нарушавало правата на лишените от свобода. Били открити забранени вещи, които били иззети по надлежния ред с протоколи. Не е имало претенции от лишените от свобода.

Със съобщение рег. № 159 от 13.09.2023г. до ГДИН инсп. А. уведомява главния директор на ГДИН за откритите при проведения на 13.09.2023г. претърсване вещи. Изготвена е и докладна записка от него, както и от мл. инсп. Ч. Г. И., от мл. исп. М. С. М. и от мл. инс. Г. Б. Х., според които при претърсването целостта на личните вещи на лишените от свобода не била нарушена, не е имало физически контакт с лишените от свобода, за иззетите вещи били съставени протоколи.

Приложени са и писмени обяснения от лишените от свобода С. Г. В. и Г. В. И., в които също е посочено, че са открити забранени вещи. В обясненията си Г. И. заявява, че намереният чай и телефон са негови, като чаят бил поставен “за стръв” и следващия път щял да “зареди аналгин и парацетамол, счупени на прах за амфети и кристали”, в знак на протест, тъй като искал да бъде преместен от ЗОЗТ “К.”.

Като доказателства са приети: Протокол за доброволно предаване на чая от 13.09.2023г.; Протокол № 189 от 13.09.2023г. за претърсване и обиск; Протокол № 154 за иззети лични вещи при личен обиск и претърсване на Г. И. от 13.09.2023г.

По делото като свидетел е разпитан С. Г. В., отговорник на 02-ро спално помещение, 4-та група в ЗОЗТ “К.” към 13.09.2023г. Според показанията му, на 13,09,2023 около 21 часа, по разпореждане на Г. Х., който е изпълняващ функцията на началник на затвора в К., Д. А., дежурен, и К. Б. извършили проверка в спалното помещение. При влизането скъсали тениската на М. И., издърпали го и казали, че „ще го нагласят и ще го наредят“. След този обиск имало още два, като при единия обиск М. И. не бил на територията на затвора. Извършващите претърсването влезли без боди камера, изпочупили килията, газили снимки на семействата, дрехи, отворили храни. Това било масова практика при извършване на претърсване в това отделение. Според свидетеля поводът за претърсването било разпореждане на Г. Х.. Открили малък телефон на Г. И.. При ищеца не било открито нещо забранено, но той бил стресиран, подтиснат, изпитвал страх от служителите в продължение на едни – два месеца. Според свидетеля снимките, представени по делото са направени от ищеца, веднага след като служителите си тръгнали.

Според обясненията, дадени от ищеца М. С. И. пред съда, на 13.09.2023г. бил конвоиран от Софийски централен затвор посока К.. Към 16,30 часа, когато пристигнали в общежитие К., Г. М. Х., изпълняващ функцията на началник затворническото общежитие, с Д. А. – дежурен офицер, К. Б. – командир на група, наредили да направят обиск на личния му багаж, да бъде конвоиран до 4-та група, второ спално помещение. След вечерна проверка, около 21,30-22 часа вратата се отворила, влезнал К. Б.- командир на групата, със заявката, че ще прави претърсване на спалното помещение. Всички излезли, останал само С. В. - отговорник на спалното помещение. Когато стигнали до вещите на някой, го викали вътре. Когато извикали ищеца, вещите му били разхвърляни на пода. Казали му, че разпореждането било от началника на затвора, защото М. И. имал дела, които спечелил. Скъсали му тениската. Намерили телефон, който бил ползван от всички, искали да го пишат на него, но бил

на Г. И.. След претърсването ищецът извадил от тайник друг телефон, който имал и който не бил открит при претърсването, и се обадил на адвокатата си и на съпругата си, за да разкаже за случилото се. Направил снимките, които са приложени по делото и го предал.

С оглед така установената фактическа обстановка съдът намира иска за допустим. Ищецът е легитимиран от закона правен субект с право да предяви иск за доказване нарушения на чл. 3 от ЗИНЗС като лице, изтърпяващо наказание "лишаване от свобода". Исковата защита е по чл. 284, ал. 1 от ЗИНС.

Съгласно чл. 12, ал. 2 от ЗИНЗС, ответната страна, ГДИН, е юридическо лице, а затворите са нейни териториални служби, като работещите там служители имат качеството на специализирани органи по изпълнение на наказанията. Следователно искът е предявен срещу надлежен ответник по чл.205 от АПК, вр. с чл.285, ал.1 от ЗИНЗС.

Съгласно чл. 285, ал. 2 от ЗИНС съдът е родово и местно компетентен да разгледа спора.

Разгледан по същество, искът е неоснователен.

Основателността на иска за вреди с правно основание чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС предполага кумулативното наличие на предпоставките акт, действие и/или бездействие на специализираните органи по изпълнение на наказанията, с което се нарушава чл. 3 от закона; настъпила неимуществена вреда в правната сфера на ищеца – същата се предполага до доказване на противното /чл. 284, ал. 5 от ЗИНЗС/ и пряка и непосредствена причинна връзка между незаконния акт, незаконосъобразното действие и/или бездействие и настъпилата вреда. Размерът на неимуществените вреди се определя по справедливост по общото правило на чл. 52 от ЗЗД.

В случая по делото, ищецът не доказва твърдяното в исковата молба нарушение на чл. 3 от ЗИНЗС. Съгласно ал.1 на посочената разпоредба осъдените и задържаните под стража не могат да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко, нечовешко или унижително отношение. Като в ал. 2 е предвидено, че за нарушение на ал. 1 се смята и поставянето в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода или задържането под стража, изразяващи се в липса на достатъчно жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или пораждаат чувство на страх, незащитеност или малоценност.

В случая ищецът твърди, че извършеното на 13.09.2023г. претърсване на спалното помещение представлява именно такова действие, уронващо човешкото достойнство и съответно жестоко, нечовешко или унижително отношение по смисъла на чл.3 от ЗИНЗС.

В чл. 92 и чл. 95 ЗИНЗС и чл. 85 от ППЗИНЗС на надзорно-охранителния състав в местата за изпълнение на наказанието лишаване от свобода” е предоставена възможност за предотвратяване на престъпления и нарушения в местата за лишаване от свобода да извършват обиск на затворниците и претърсване на жилищните, производствените и сервизните помещения. В чл. 86, ал.1 ППЗИНЗС е предвидено, че претърсване се извършва задължително най-малко един път месечно по предварително утвърден от началника на затвора, поправителния дом или затворническото общежитие график, а в ал. 2, че по заповед на началника на затвора,

на поправителния дом, на затворническото общежитие, на заместник-началника на затвора по режимна и надзорно-охранителна дейност, на инспектора по надзорно-охранителна дейност, а в тяхно отсъствие на ръководителя на дежурната част, при необходимост се извършват допълнителни обиски и претърсвания по всяко време на денонощието.

При извършване на обиск и претърсване, както и при проверка на личните вещи на лишените от свобода се съставя протокол от служителите, които са ги извършили, независимо дали са намерени или не неразрешени вещи и предмети. Екземпляр от протокола се предоставя на обискираното лице или на обитателите на претърсеното помещение. (чл. 87, л.1 и ал.2 ППЗИНЗС и чл. 95, ал. 2 ЗИНЗС).

В случая е представен Протокол № 189 за претърсване и обиск, подписан от длъжностното лице, съставило протокола и обискираното лице, в случая С. В. Г.. Протоколът представлява официален удостоверителен документ, съставен от длъжностно лице в кръга на службата му по установените форма и ред, съставлява доказателство за изявленията пред него и за извършените от него и пред него действия и притежава обвързваща съда доказателствена сила съгласно чл. 179, ал.1 ГПК, която не е оборена от ищеца.

От събраните по делото писмени и гласни доказателства се установява, че е извършено претърсване въз основа на заповед на ръководителя на дежурната част инспектор Д. Г. А., главен надзирател първа степен в ЗОЗТ “К.” към затвора С.. В закона няма законово изискване заповедта да е писмена, още повече в условия на неотложност. В докладна записка рег. № 10163 до началника на затвора е посочено, че това е станало след получени сериозни данни, че в помещението има неразрешени вещи – телефон. Следователно, от анализа на посочените разпоредби следва, че съгласно изискванията на цитираните разпоредби чл. 86 , ал.2 ППЗИНЗС, претърсването е извършено за предотвратяване на нарушение. Между страните няма спор, че при претърсването е открита забранена вещ – телефон, която съгласно свидетелските показания и представените писмени доказателства се е ползвал от всички. От обясненията на ищеца се установява, че той също е държал забранена вещ в спалното помещение – телефон, който не е бил открит при претърсването. Следователно не се установява извършването на незаконосъобразни действия от страна на служителите на ответника при извършеното на 13.09.2023 претърсване.

Въпреки че не е съставен протокол за обиск на М. И., то това нарушение не може да се приеме, че представлява нечовешко и унизително отношение и е причинило вреди на ищеца, доколкото у него не се твърди да са намерени забранени вещи.

Относно твърденията, че претърсването е извършено грубо и вещите на ищеца са били ненужно разхвърлени, то това твърдения остава недоказано. Приложените по делото снимки не представляват годно доказателство за това, тъй като не може да се установи кой ги е направил, къде са направени и кой е разхвърлил заснетите вещи. От друга страна, разхвърлянето на вещите на лицата, обитаващи претърсеното помещение, в границите на необходимото за постигане на целта на претърсването, в случая е неизбежно, още повече, че безспорно е установено, че в случая лицата за държали забранени вещи, които са били скрити. Съгласно събраните докладни записки от служителите претърсването и обискът са протекли спокойно и съгласно установените правила, като не е имало спорове. Тези твърдения се подкрепят и от факта, че в писмените обяснения и съставения протокол, подписани от лишените от свобода, обитаващи претърсеното спално помещение, липсват възражения в тази

посока.

Твърденията на ищеца, че са се опитвали "да го нагласят" и че го е страх да не му подхвърлят забранени вещи противоречат на установеното при претърсването наличие на забранени вещи в помещението и на обяснението му, че е имал скрит мобилен телефон, който не е бил открит при претърсването. Ищецът сам признава, че е нарушил правилата на затворническото общежитие, като е държал забранена вещ – телефон, от което би могло да се предположи, че най-вероятно страхът и притесненията са му били породени не от начина, по който е извършено претърсването, а от това да не бъде открит скритият от него телефон.

Твърденията, че е подложен на тормоз, тъй като в следствие са извършени още претърсвания на помещението са неотнормими към предмета на настоящия спор, доколкото тези действия попадат извън исковия период.

С оглед изложеното и предвид събраните доказателства не би могло да се приеме, че М. И. е бил подложен на нечовешко и унижително отношение.

В този смисъл не е налице нарушение на чл. 3 от Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи. Този извод се подкрепя и от практиката на ЕСПЧ. В решение по делото "Г. срещу България" от 15.12.2005 г. е прието, че "спорното отношение не достига изискваната минимална тежест, за да попадне в приложното поле на въпросната разпоредба, предвид относително кратката му продължителност". Съдът отчита и специфични фактори, които са налице в конкретния случай, като това, че ищецът е в трудоспособна възраст и здравословното му състояние, за което няма данни да е влошено, и фактът, че това не се случва системно или през продължителен период от време. Данните по делото и събраните доказателства не установяват, че през процесния период, поради действието на служителите на ответника – извършено претърсване на 2-ро спално помещение на 4-та група на 13.09.2023г. за времето от 21 часа до 22 часа е налице нечовешко и унижително отношение по чл. 3 от Конвенцията.

При съвкупната преценка на всички посочени обстоятелства, съдът счита, че не е налице незаконосъобразно поведение на администрацията, в смисъла, който се твърди в исковата молба, в причинна връзка с което да са причинени вреди за ищеца, надхвърлящи обичайното ниво на дискомфорт от изтърпяване на присъдата лишаване от свобода, съответно не е налице надвишен критичен праг на строгост по изпълнение на наложеното наказание.

По изложените съображения съдът не споделя твърденията на ищеца, че извършеното претърсване и обиск на 13.09.2023г. представлява

нарушение на чл.3 от ЗИНЗС - изтезания, на жестоко, нечовешко или унижително отношение. Следователно, липсва твърдяното от ищеца поставяне в неблагоприятни условия по смисъла на чл. 3 от ЗИНЗС.

С оглед на липсата на нарушение на чл. 3 от ЗИНЗС се явява неприложима презумпцията за настъпили вреди съгласно разпоредбата на чл. 284, ал. 5 ЗИНЗС. А и твърдението за настъпили неимуществени вреди не е доказано. Не се установяват претендираните неимуществени вреди по заявления вид и продължителност. Няма данни за преживяно психическо страдание, надвишаващо обичайните страдания, свързани с лишаването на ищеца от свобода, съпътстващи режима за изтърпяване на наказанието.

В обобщение на изложеното настоящата инстанция приема, че не е налице нарушение на чл. 3 от ЗИНЗС, претърпени неимуществени вреди и пряка причинно-следствена връзка между двата елемента от фактическия състав на отговорността на администрацията на ЗОЗТ "К." за вреди. (В този смисъл е и практиката на ВАС, обективирана в Решение № 6785 от 8.05.2019 г. на ВАС по адм. д. № 61/2019 г., Решение № 17271 от 17.12.2019 г. на ВАС по адм. д. № 12099/2018 г. и др.).

По изложените съображения искът за обезщетение и акцесорната претенция за лихви се явяват неоснователни и недоказани и следва да бъдат отхвърлени.

От страна на ответника в отговора на исковата молба е направено искане за присъждане на юрисконсултско възнаграждение. Съгласно чл. 286, ал. 2, изр. 1 от ЗИНЗС, когато искът се отхвърли изцяло, съдът осъжда ищеца да заплати разноските по производството. Разноските по производството, по аргумент от чл. 75 и чл. 76 ГПК, са средствата за възнаграждение на свидетели и вещи лица, т. е. разноски, направени по процесуалните действия, които страната е искала да бъдат извършени. Обратно - при частично или пълно уважаване на иска, ответникът заплаща на ищеца разноски за производството, както и заплатената от него държавна такса и възнаграждение за един адвокат, ако е имал такъв, съразмерно с уважената част от иска. Разпоредбите на чл. 286, ал. 2 и ал. 3 от ЗИНЗС, тълкувани в тяхната взаимовръзка, се явяват специални по отношение на общите разпоредби на чл. 78, ал. 8 ГПК, във връзка с чл. 144 АПК и чл. 143 АПК. Липсата на изрична уредба в ЗИНЗС, която да предвижда отговорност на ищеца за заплащане на юрисконсултско възнаграждение на ответника при пълно или частично отхвърляне на иска/исковете му, означава, че такова не се дължи. (Решение № 16966 от 11.12.2019 г. на ВАС по адм. д. № 334/2018 г., III о.; Решение № 12445/ 17.10.2017г по адм. д. № 6338/2016г по описа на ВАС, III отд. и др.)

Водим от горното и на основание чл. 203, ал. 2 от АПК във връзка с § 1

от ДР на ЗОДОВ и чл. 235 от ГПК, и във връзка с чл. 286, ал. 2 от ЗИНЗС, съдът

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ иска на М. С. И., ЕГН: [ЕГН] от [населено място], Столична община, понастоящем лишен от свобода в Затворническо общежитие „К.“, против Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ [населено място] към Министерство на правосъдието за заплащане на обезщетение в размер на 500 лева за претърпени неимуществени вреди, причинени от незаконосъобразни действия и бездействия на служителите на затворническата администрация при извършване на претърсване и обиск във 2-ро спално помещение на 4-та група на 13.09.2023г за времето от 21,00 часа до 22,00 часа, ведно със законната лихва върху тази сума, считано от 13.09.2023г. до окончателното ѝ изплащане.

Решението може да се обжалва с касационна жалба пред тричленен състав на Административен съд София-град в 14-дневен срок от връчване на преписи на страните.

Съдия: